

ΚΥΚΛΟΣ ΙΔΕΩΝ

για την εθνική ανασυγκρότηση

Η ΕΛΛΑΔΑ ΜΕΤΑ

Με τη συνεργασία της
SYMEON G. TSOMOKOS S.A.

www.ekyklos.gr

Η ΕΛΛΑΔΑ ΜΕΤΑ

Από το 2016 ο Κύκλος Ιδεών επιδίωξε να συμβάλει στην προετοιμασία της χώρας για την περίοδο που θα ακολουθούσε την οικονομική κρίση και τα μνημόνια. Κατέστησε κεντρικό θέμα των ετήσιων συνεδρίων του και πολλών εκδηλώσεων προετοιμασίας ή εξειδίκευσης των συνεδρίων, την «Ελλάδα Μετά».

2017 Η ΕΛΛΑΔΑ ΜΕΤΑ

Τον Ιούνιο του 2017 [12-13.6.2017], ο Κύκλος Ιδεών διοργάνωσε το πρώτο μεγάλο συνέδριό του υπό τον γενικό τίτλο «Η Ελλάδα Μετά». Για μια Ελλάδα Μετά τη δύσκολη εμπειρία της κρίσης, των μνημονίων, της δημαγωγικής ψευδαίσθησης.

Τέσσερα μόλις χρόνια πριν την επέτειο των διακοσίων ετών από την Επανάσταση του 1821 και πέντε μόλις χρόνια πριν την επέτειο των εκατό ετών από τη Μικρασιατική καταστροφή, η Ελλάδα αναζητά ένα καθαρό πρόταγμα που να ενώνει το έθνος και να δίνει τον τόνο του μέλλοντος σε μια κουρασμένη, δύσπιστη και απαισιόδοξη κοινωνία που εμφανίζει μια διαστρωμάτωση πολύ διαφορετική από αυτή που υπήρχε μέχρι το 2009.

Στο ετήσιο αυτό συνέδριο, διάρκειας δύο ημερών, με 50 έγκριτους αναλυτές, σε 6 κύκλους συζητήσεων, που κλήθηκαν να απαντήσουν στο κεντρικό ερώτημα **«αν οι Ελληνίδες και οι Έλληνες μπορούν να ξαναονειρευθούν»**, εάν μπορεί να υπάρξει ένα νέο εθνικό αφήγημα διακόσια χρόνια μετά, επιχειρήθηκε η σύνθεση προτάσεων για την Ελλάδα Μετά.

Αναλυτικά για το συνέδριο [εδώ](#)

2018 Η ΕΛΛΑΔΑ ΜΕΤΑ ΙΙ

Το 2018 [11-12.6.2018], ο Κύκλος Ιδεών διοργάνωσε το δεύτερο ετήσιο συνέδριό του, «Η Ελλάδα Μετά ΙΙ».

Το ζήτημα είναι η πολιτική και κυρίως η κοινωνική επίγνωση των καταστάσεων, των κινδύνων, των δυνατοτήτων, των προϋποθέσεων. Η σύνθεση όλων των επιμέρους θεμάτων σε μια εθνική στρατηγική ανόρθωσης που λειτουργεί και ως εθνική αφήγηση, δυο μόλις χρόνια πριν την επέτειο των 200 ετών από την Επανάσταση του 1821.

Πενήντα έξι συμμετέχοντες, σε 7 Κύκλους συζητήσεων, έθεσα από διαφορετικές πλευρές το ζήτημα αυτό που είναι ταυτόσημο με το ερώτημα: **ποια Ελλάδα Μετά;**

Αναλυτικά για το συνέδριο [εδώ](#)

2019 Η ΕΛΛΑΔΑ ΜΕΤΑ ΙΙΙ: Η ανασύσταση της μεσαίας τάξης

Το 2019 [19-20.6.2019] ο Κύκλος Ιδεών διοργάνωσε το τρίτο ετήσιο συνέδριό του, «Η Ελλάδα Μετά ΙΙΙ», με τον ειδικότερο τίτλο: «Η ανασύσταση της μεσαίας τάξης».

Εκκινώντας από την ιστορική παραδοχή ότι μια κοινωνία χωρίς μεσαία τάξη είναι μια κοινωνία χωρίς ραχοκοκκαλιά, μια κοινωνία η οποία κινδυνεύει από τις επιθέσεις του κοινωνικού αυτοματισμού, χωρίς μεσαία τάξη δεν επιτυγχάνονται ικανοποιητικοί ρυθμοί ανάπτυξης, ακυρώνεται η βασική προϋπόθεση της κοινωνικής συνοχής, τροφοδοτείται η αμφισβήτηση της ίδιας της δημοκρατίας και της πολιτικής, δεν λειτουργούν φραγμοί κατά του εθνικολαϊκισμού, ο βασικός στόχος στην «Ελλάδα Μετά», μετά το τέλος των ψευδαισθήσεων, πρέπει να είναι η ανασύσταση της μεσαίας τάξης.

Πενήντα ένας συμμετέχοντες, σε επτά κύκλους συζητήσεων, αναζήτησαν πώς ορίζεται αυτή μετά δέκα χρόνια σκληρών δημοσιονομικών μέτρων και πώς συνδέεται με ένα νέο σχήμα ανάπτυξης και ανταγωνιστικότητας που αξιοποιεί παραδοσιακά στοιχεία, αλλά κινείται δυναμικά απέναντι στις προκλήσεις της τέταρτης βιομηχανικής επανάστασης.

Αναλυτικά για το συνέδριο [εδώ](#)

2020 Η ΕΛΛΑΔΑ ΜΕΤΑ IV: Μετά (;) την Πανδημία

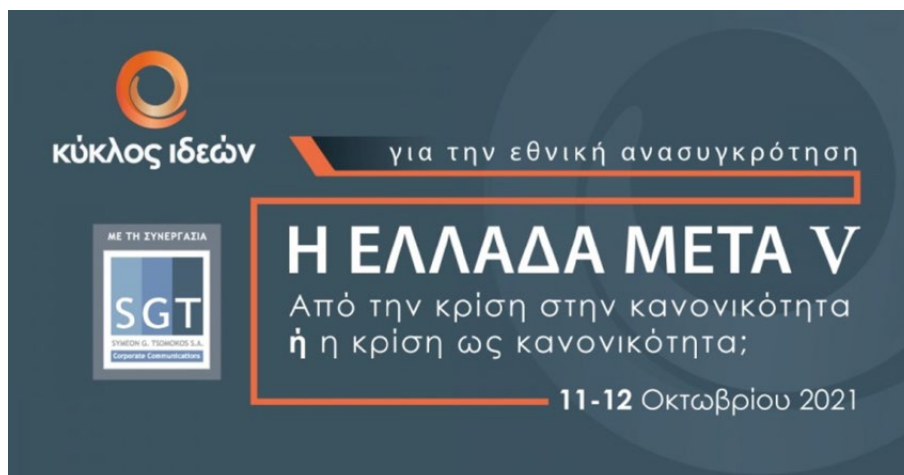
Το 2020 [21-23.9.2020] το τέταρτο ετήσιο συνέδριο «Η Ελλάδα Μετά» πραγματοποιήθηκε διαδικτυακά λόγω της πανδημίας COVID -19, και της ανάγκης προστασίας της δημόσιας υγείας, με ειδικότερο θέμα: **Η Ελλάδα Μετά (;) την Πανδημία.**

Στο συνέδριο αυτό, η Ελλάδα αναζητά το Μετά την οικονομική κρίση 2008-2018 και το Μετά την πανδημία που η διεθνής επιστημονική κοινότητα δεν ήταν ακόμη σε θέση να πει με βεβαιότητα ή έστω με ισχυρή πιθανολόγηση πώς θα εξελιχθεί υγειονομικά. Το θέμα ήταν πλέον η «Ελλάδα Μετά» στον κύβο. Η Ελλάδα μετά την πανδημία χωρίς να ξέρουμε πότε ακριβώς και υπό ποιες συνθήκες θα έρθει αυτό το Μετά.

Το συνέδριο πραγματοποιήθηκε σε 11 κύκλους συζητήσεων, 17 πάνελ και 65 συμμετέχοντες, από την Ελλάδα και το εξωτερικό.

Αναλυτικά για το συνέδριο [εδώ](#)

2021 Η ΕΛΛΑΔΑ ΜΕΤΑ V: Από την κρίση στην κανονικότητα ή η κρίση ως κανονικότητα;

Το 2021 [11-12.10.2021] με την πανδημία να επιμένει, το ετήσιο συνέδριο του Κύκλου Ιδεών, πραγματοποιήθηκε σε υβριδική μορφή, με θέμα: «**Η ΕΛΛΑΔΑ ΜΕΤΑ V: Από την κρίση στην κανονικότητα ή η κρίση ως κανονικότητα;**». Στο συνέδριο συμμετείχαν 98 ομιλητές από Ελλάδα και εξωτερικό, σε 5 κύκλους συζητήσεων και 32 πάνελ.

Η πρώτη ενότητα είναι αφιερωμένη στη θέση της Ελλάδας απέναντι στα νέα μεγάλα διακυβεύματα που επηρεάζουν καταλυτικά κάθε συζήτηση για το μέλλον: κλιματική αλλαγή, τεχνητή νοημοσύνη, ο κίνδυνος μιας διαρκούς υγειονομικής κρίσης.

Η δεύτερη ενότητα έχει ως αντικείμενο το στοίχημα της συμπεριληπτικότητας τώρα που η ελληνική οικονομία βρίσκεται μεταξύ κρίσης, ανάκαμψης, νέων ανισοτήτων και μετασχηματισμού.

Η τρίτη ενότητα έχει ως αντικείμενο τη στρατηγική ανασυγκρότηση της Δύσης μετά την αποχώρηση των ΗΠΑ από το Αφγανιστάν και εστιάζει στον ρόλο του NATO και στις επιπτώσεις στον χώρο της Μεσογείου και των Βαλκανίων. Θα προσπαθήσει να τοποθετήσει τα μεγάλα ζητήματα της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας στο πλαίσιο αυτό.

Η τέταρτη ενότητα αναφέρεται στα νέα διλήμματα ενώπιον των οποίων βρίσκεται η ΕΕ και προσπαθεί να αναδείξει το άμεσο / πρακτικό ενδιαφέρον που έχει για την Ελλάδα η συζήτηση για το μέλλον της Ευρώπης που έχει ήδη αρχίσει θεσμικά.

Η πέμπτη ενότητα είναι στραμμένη στο κοινωνικό και πολιτικό πλαίσιο. Συζητά τις αλλαγές που επήλθαν στην κοινωνική διαστρωμάτωση, την αντιπροσωπευτικότητα και την ανθεκτικότητα του πολιτικού συστήματος, την επίδραση αφενός μεν νέων, πιο αυστηρών, εκδοχών «πολιτικής ορθότητας», αφετέρου δε νέων, πιο επιθετικών, μορφών ανορθολογισμού. Αφετηρία της συζήτησης είναι σχετική έρευνα της κοινής γνώμης.

Αναλυτικά για το συνέδριο [εδώ](#)

Τα πρακτικά του συνεδρίου έχουν εκδοθεί σε [ebook](#)

2021 Η ΕΛΛΑΔΑ ΜΕΤΑ VI: Εθνική στρατηγική και διεθνής περιδίνηση

Το 2022 [3-4.10.2022], το έκτο ετήσιο συνέδριο Η Ελλάδα Μετά πραγματοποιήθηκε σε φυσικό χώρο. Αντικείμενο του συνεδρίου ήταν **«Η ΕΛΛΑΔΑ ΜΕΤΑ VI: Εθνική στρατηγική και διεθνής περιδίνηση».**

Η διεθνής περιδίνηση εκδηλώνεται σε όλα τα πεδία: πυρηνική απειλή, ανοικτή σύγκρουση της φιλελεύθερης δημοκρατίας με τον αυταρχισμό και τον ολοκληρωτισμό, ενεργειακή κρίση, πληθωρισμός, προοπτική ύφεσης, αλλαγή της νομισματικής πολιτικής με αύξηση επιτοκίων και τερματισμό της ποσοτικής χαλάρωσης, όξυνση της κλιματικής κρίσης, συνέχιση της πανδημίας, διατάραξη της εφοδιαστικής αλυσίδας, δυσλειτουργία του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ. Ταυτόχρονα παραμένουν όλες οι εστίες κρίσης που ήταν ανοικτές όταν ξεκίνησε η ρωσική στρατιωτική εισβολή και ο πόλεμος στην Ουκρανία. Οι νέοι διεθνείς συσχετισμοί επηρεάζουν καταλυτικά τις περιφερειακές διενέξεις που αποκτούν παρακολουθηματικό χαρακτήρα.

Μέσα σε ένα τόσο διαταραγμένο και αβέβαιο διεθνές πλαίσιο η Ελλάδα δεν αρκεί να είναι με καθαρό τρόπο ενταγμένη στο δυτικό στρατόπεδο και να λειτουργεί ως κράτος μέλος της ΕΕ και του ΝΑΤΟ και ως στρατηγικός εταίρος των ΗΠΑ. Ούτε μπορεί να ζει με την εντύπωση ότι έχει επανέλθει σε μια κανονικότητα που δεν κινδυνεύει, ότι είναι μια μικρή όαση. Η ανάγκη να υπάρχει μια καλά επεξεργασμένη και συμπεριληπτική εθνική στρατηγική που μπορεί να συγκεντρώσει τη μεγαλύτερη δυνατή κοινωνική και πολιτική συναίνεση, είναι επιτακτική.

Σε εννέα θεματικούς Κύκλους, δεκαεπτά πάνελ με 95 συμμετέχοντες συζητήθηκαν οι βασικές παράμετροι μιας εθνικής στρατηγικής. Αφετηρία της συζήτησης είναι μεγάλη εις βάθος έρευνα που διενήργησε για λογαριασμό του Κύκλου Ιδεών η Metron Analysis και παρουσίασε ο Στράτος Φαναράς. Αντικείμενο της έρευνας είναι ο τρόπος με τον οποίο προσλαμβάνει τη διεθνή περιδίνηση και αξιολογεί τις εθνικές στρατηγικές προτεραιότητες η ελληνική κοινωνία.

2023 Η ΕΛΛΑΔΑ ΜΕΤΑ VII

Το 2023 [5-7.11.2023], το έβδομο ετήσιο συνέδριο Η Ελλάδα Μετά διοργανώθηκε στο ξενοδοχείο Μεγάλη Βρεταννία. Αντικείμενο του συνεδρίου ήταν «**Η ΕΛΛΑΔΑ ΜΕΤΑ VII: Ασυμμετρίες και εθνική ατζέντα**».

Οι ασυμμετρίες εμφανίζονται σε όλα τα επίπεδα, παγκόσμιο, περιφερειακό και εθνικό και σε όλα τα πεδία, από τις συνθήκες ζωής στον πλανήτη και την τεχνολογία μέχρι τα υπαρξιακά / στρατηγικά ερωτήματα στα οποία καλείται να απαντήσει η Δύση συνολικά και η Ευρώπη ειδικότερα και από τη σχέση της ελληνικής κοινωνίας με το πολιτικό σύστημα μέχρι το παλινδρομικό αίτημα του εκσυγχρονισμού που διαπερνά την ιστορία του ελληνικού κράτους επί διακόσια δυο πλέον χρόνια.

Στις θεματικές ενότητες του φετινού συνεδρίου περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, οι ασυμμετρίες του ελληνικού πολιτικού συστήματος που επηρεάζουν την ποιότητα της δημοκρατίας, οι μεγάλες και επείγουσες εκσυγχρονιστικές προκλήσεις (από ένα σύστημα υγείας που υπερβαίνει γνωστά στερέτυπα μέχρι την ανάγκη «απελευθέρωσης» των πανεπιστημίων), η ανάγκη κατανόησης των μη προφανών και σε μεγάλο βαθμό ασύμμετρων όψεων της ελληνικής οικονομίας και η σύνδεσή τους με τις προσμονές και τις αντοχές της κοινωνίας, οι προκλήσεις της κλιματικής κρίσης με έμφαση στον τομέα της ενέργειας, στον ανασχεδιασμό των υποδομών και στη διαφύλαξη του ελληνικού τουριστικού προϊόντος, η ανάδειξη της πολιτικής προστασίας ως πεδίο στο οποίο κρίνεται όχι απλώς η αξιοπιστία αλλά η ίδια η εσωτερική κυριαρχία του κράτους, οι μεγάλες προκλήσεις της εξωτερικής πολιτικής υπό συνθήκες υψηλής αβεβαιότητας και ασυμμετρίας σε διεθνές και σε περιφερειακό επίπεδο, ιδίως μετά τις τελευταίες εξελίξεις στη Μέση Ανατολή. Τα παραπάνω συζητήθηκαν αναλυτικά από 96 συμμετέχοντες, σε 4 θεματικές ενότητες,

- Κύκλος I: Το ελληνικό πολιτικό ζήτημα
- Κύκλος II: Μεγάλες εκσυγχρονιστικές προκλήσεις
- Κύκλος III: Οικονομία: Τα προφανή και πέρα από αυτά

- Κύκλος IV: Η ελληνική Εξωτερική Πολιτική απέναντι στις Διεθνείς και Περιφερειακές αβεβαιότητες

Αναλυτικά για το συνέδριο εδώ [εδώ](#)

2024 Η ΕΛΛΑΔΑ ΜΕΤΑ VIII

Το 2024 είναι το έτος των επετείων με βασική επετειακή αλληλουχία τα πενήντα χρόνια από το πραξικόπημα της χούντας, την τουρκική στρατιωτική εισβολή στην Κύπρο, την έναρξη της κατοχής στο βόρειο τμήμα του Νησιού και βεβαίως από την κατάρρευση της δικτατορίας και τη Μεταπολίτευση. Ταυτόχρονα το 2024 συμπληρώνονται 20 χρόνια από τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2000. Συνεπώς, ο Κύκλος προετοιμάζεται για δύο μεγάλα συνέδρια. Το πρώτο, με γενικό θέμα τα 50 χρόνια από τη Μεταπολίτευση. Και το δεύτερο, το ετήσιο συνέδριο «Η Ελλάδα Μετά VIII», τον Νοέμβριο του 2024, μετά τις κρίσιμες αμερικανικές εκλογές.

«Έχουμε πάντα το βλέμμα στραμμένο στην «Ελλάδα Μετά» και για τον λόγο αυτό θυμόμαστε πάντα την «Ελλάδα πριν» και προσπαθούμε να κατανοήσουμε την «Ελλάδα τώρα» μέσα στα ευρωπαϊκά και τα διεθνή συμφραζόμενα. Το «Μετά» μετατίθεται διαρκώς παραμένοντας σταθερά απαιτητικό.»

Ευ. Βενιζέλος, Ελλάδα Μετά VI, 2022

